

Carta als pares

4 d'agost de 1943

Darlings,

els dies càlids han tornat, contrapuntats d'aiguats torrencials. No pas per gaire. Diuen que el setembre sol ser sec i assolellat; probablement, però, no gaire càlid. Després, l'Anglaterra grisa, fins a la primavera.

A la tarda, hom dansa en els parcs a ple aire. Les noies *cockney*¹ no assenyades se'n van cada tarda a passejar pels *parks* i *pubs* amb *boys* –arregats pel camí–, amb gran desesper de les mares, que no les poden persuadir d'anar abans que res a l'església. No veuen pas de què serveix. Està clar que escric en plural pensant en singular. És una noia de dinou anys, fresca, sana, maca, molt gentil, que ve a fer-me la neteja. Hi parlo de vegades un xic, tot i la diferència de llengua. Sovint em deixa anar llargs discursos, on no hi caço ni un mot, i després em demana què en penso; aprovo enèrgicament, ¡i tremolo de pensar quines blasfèmies o propòsits immorals dec haver aprovat així! Em sembla, d'altra banda, que té cura de si mateixa, amb els *boys*, com ella en diu. La part més gran del temps lliure, si no la hi prenen els *boys*, se'n va a la perruqueria. No hi té dues idees, al cap, més aviat no cap. Família purament *cockney*. Barri: City. Pare: obrer dels tabacs. Se'n va al *pub* els diumenges al matí (però sense excessos, pel que sembla). Mare: metodista molt piadosa. Sis infants, dos d'ells nois, entre dinou i nou anys. La petita, de nou anys, es passa tot el diumenge a l'església (metodista). És l'única de la família que ho fa (amb la mare). Li agrada molt. Sembla que el pare és l'únic de la família que llegeix el diari. La filla gran (la que conec) només pensa en la guerra com a possibilitat que li caiguin bombes a sobre. Ignora del tot el que passa.

Tinc el plaer de rectificar una falsa informació que us he transmès. De vegades, aquí, de postres mengen compota de pomes desfeta, sense cap barreja, com a casa.

Les barreges es diuen "fruit fool". És un xic de compota de fruits, desfeta, barrejada amb molts de *custards*²(químics) o amb molta gelatina, o amb molt d'una altra cosa. ¡El nom és deliciós!

Però aquests *fools* no són pas com els de Shakespeare. Menteixen, en fer creure que són fruits, mentre que en Shakespeare els folls són els únics personatges que diuen la veritat.

Quan he vist *Lear* aquí, m'he demanat com el caràcter intolerablement tràgic d'aquests folls no havia saltat a la vista de la gent (inclosa la meva) molt abans. El que tenen de tràgic no consisteix pas en coses sentimentals, com de vegades es diu, sinó en això:

~en aquest món, només uns éssers caiguts al darrer grau de la humiliació, molt per sota de la mendicitat, no solament sense consideració social ans vistos per tothom desproveïts de la primera dignitat humana, la raó, només aquests tenen de fet la possibilitat de dir la veritat. Tots els altres menteixen.

A *Lear*, això és colpidor. Fins i tot Kent i Cordèlia atenuen, mitiguen, endolceixen, velen la veritat, hi fan marrades, sempre que no se senten forçats a dir-la o a mentir clarament.

No sé pas quin és el cas de les altres peces, que ni he vist ni he rellegit aquí (tret de *La nit de Reis*). Darling M., si llegies un xic Shakespeare amb aquest pensament, potser hi veuries aspectes nous.

L'extrem del tràgic és que, no tenint els folls ni títol de professor ni mitra de bisbe, no estant ningú previngut que calgui acordar gens d'atenció al sentit de les seves paraules – estant cadascú, per endavant, segur del contrari, ja que són folls– la seva expressió de la veritat no és ni sentida. Ningú, compresos els lectors i espectadors de Shakespeare, des de fa quatre segles, no ho sap, que diuen la veritat. No pas veritats satíriques o humorístiques, sinó la veritat pelada. Veritats pures, sense barreja, lluminoses, profundes, essencials.

¿És també el secret dels folls de Velàzquez? ¿La tristesa dels seus ulls és l'amargor de tenir la veritat, de tenir, al preu d'una degradació sense nom, la possibilitat de dir-la i que no la senti ningú? (tret de Velàzquez). Tot fent-nos aquesta pregunta, valdria la pena de tornar-los a veure.

Darling M., ¿sents l'afinitat, l'analogia essencial entre aquests folls i jo –malgrat l'Escola, l'agregació i els elogis de la meva “intel·ligència”?

Això, a més, és una resposta “al que tinc per donar”. Escola, etc., són, en el meu cas, unes ironies més.

Prou se sap que una gran intel·ligència és sovint paradoxal, i de vegades un xic extravagant...

Els elogis de la meva tenen per *objecte* evitar la qüestió: “¿Diu la veritat o no?” La meva reputació d’“intel·ligència” és l'equivalent pràctic de l'etiqueta de folls d'aquells folls. ¿Com m'estimaria més la seva, d'etiqueta!

Res de nou, pel que fa a vosaltres, des de la meva darrera carta (del 28 de juliol; si no l'heu rebuda, digueu-m'ho per cable). Ni pel que fa a mi.

¿Podria Rapkine³, potser, escriure una carta, per exemple a Capitant⁴ (a Alger), per dir-li tot el que pensa de l'André⁵ des de tots els punts de vista? L'André suposo que ho sap, que Laugier⁶ és rector d'Alger.

¿Com voldria que tinguéssiu, un xic per a vosaltres, la Sylvie, a casa! Però, *us ho prego*, ¿protegiu-la dels intercanvis de somriures amb els admiradors! Us asseguro que el caràcter ja se li comença a formar. Aquesta petita deliciosa es pot molt bé tornar un ésser egoista i sense cor (i sempre deliciós). Aquests pensaments són dolorosos; però li devem de no només gaudir-ne, d'ella.

[...]

Mil petons, darlings. Tingueu esperances, però moderadament.

Sigueu feliços. Tot d'abraçades, a tots dos.

Simone

P.D.: En l'Elogi de l'André, el més important –després de la garantia de la seva perfecta lleialtat– és que molts matemàtics francesos i estrangers de primer ordre pensen que, etc., i que la creació matemàtica és indirectament *indispensable* per a la vida de tota la ciència occidental. Deixo de banda en Schuman⁷, en això.

Notes:

1.- *cockney*: nadiu de l'East End de Londres.

2.- *custards*: mena de crema no cremada; també podria referir-se a una barreja d'ous en pols amb sucre, llet, farina de blat de moro, amb essències per donar-hi gust, que es menja amb la fruita, els pastissos,...

3.- Rapkine: científic amic de l'André Weil.

4.- René Capitant: professor de dret a Estrasburg, i després a Alger. El 1943 a Alger, i després a París els 1944-45, hi fou ministre d'Educació nacional del Govern provisional.

5.- André Weil

6.- Henri Laugier: fisiologista, director del CNRS de 1939 a 1940, professor de fisiologia a la Universitat de Montréal del 1940 al 1943, i després rector de l'Acadèmia d'Alger els 1943-44. Dirigí, els 1942-43, als Estats Units, l'associació France Forever.

7.- Maurice Schumann: periodista i escriptor francès, després de la desfeta de França del 1940, s'afegeix a la France Libre del general De Gaulle, a Londres, on esdevé la veu, per ràdio, d'aquesta organització política.